

ОСНОВИ
АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

ПЛАН

1. Які відносини регулює адміністративне право.
2. Джерела адміністративного права.
3. Особливості адміністративних правовідносин.
4. Адміністративне правопорушення, його склад та ознаки.
5. Адміністративна відповідальність.
Адміністративні стягнення, їх види. Накладання адміністративних стягнень.
6. Органи, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.

ПОНЯТТЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Адміністративне право

□ (від латин. administratio – управління) - **галузь права**, які регулює суспільні відносини, що виникають в процесі державного управління та виконавчо-розпорядчої діяльності держави.

Адміністративне законодавство

□ система правових актів, в яких ці норми знаходять свій зовнішній вираз.

ДЖЕРЕЛА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

- прийняті уповноваженими органами акти правотворчості, які цілком складаються з адміністративно-правових норм або містять хоча б одну з таких норм.
- Особливістю адміністративного права є різноманітність і значна кількість його джерел.

ДЖЕРЕЛА АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

Конституція України

Кодекс України
«Про
адміністративні
правопорушення»
(КпАП)

Закон України
«Про державну
службу»

Кодекси, закони

Міжнародні договори, ратифіковані ВРУ

Акти Президента України

Акти Кабінету Міністрів

Акти центральних органів виконавчої влади

Розпорядження місцевих Рад й голів місцевих
адміністрацій

Накази керівників державних підприємств

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ВІДНОСИНИ

- це суспільні відносини в сфері державного управління, учасники яких виступають носіями прав і обов'язків, урегульованих нормами адміністративного права.

СТРУКТУРА АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИН

Суб'єкти – фізичні та юридичні особи

Об'єкти – соціальні блага, з приводу яких виникли правовідносини

Зміст – права, обов'язки, законні інтереси суб'єктів

ЮРИДИЧНІ ФАКТИ - ПІДСТАВА
виникнення, зміни або припинення
адміністративно-правових відносин

ОСОБЛИВОСТІ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРАВОВІДНОСИН

складаються в сфері управління, тобто в повсякденній практичній реалізації завдань і функцій держави

однією зі сторін **обов'язково є орган виконавчої влади** (державного управління), орган місцевого самоврядування), **наділений державно-владними повноваженнями**

можуть виникнути за ініціативою будь-якого суб'єкта адміністративного права, згода іншої сторони не є обов'язковою умовою для їх виникнення

Передумовою вступу суб'єктів у конкретні адміністративно-правові відносини є наявність у них ПРАВОЗДАТНОСТІ та ДІЄЗДАТНОСТІ.

- **Адміністративна правоздатність** - спроможність суб'єкта адміністративних правовідносин мати права та нести юридичні обов'язки в сфері виконавчої влади.
- **Адміністративна дієздатність** - здатність своїми діями набувати та реалізовувати права й обов'язки в сфері управління.

АДМІНІСТРАТИВНА ПРАВОЗДАТНІСТЬ

ДЕРЖАВНОГО ОРГАНУ (ПОСАДОВОЇ ОСОБИ)

**Залежить від його
компетенції**

ДЕРЖАВНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ОРГАНІЗАЦІЙ

**Виникає з моменту
видання акту про
заснування,
припиняється з
ліквідацією**

ГРОМАДЯН

**Виникає з моменту
народження і
припиняється з їх
смертю**

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВООПОРУШЕННЯ

- Адміністративним правопорушенням (проступком) визнають протиправну, винну (умисну або необережну) дію чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління та за яку законом передбачено адміністративну відповідальність (ст. 9 КпАП).

ОЗНАКИ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Фізична
особа
здійснює **діяння**

• Заборона адміністративними нормами

Проти правності

Суспільна шкідливість

заподіює або створює загрозу заподіяння шкоди об'єктам адміністративно-правової охорони

• У формі умисла або необережності

Винуватість

Адміністративна караність

передбачено застосування адміністративних стягнень

Склад адміністративного правопорушення

- сукупність установлених законом об'єктивних і суб'єктивних ознак, які характеризують діяння як адміністративне правопорушення (проступок). До складу адміністративного правопорушення належать ознаки, притаманні:

СКЛАД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Суб'єкт

- тільки фізична особа, людина
- тільки осудна, тобто здатна усвідомлювати свої дії і керувати ними, нести за них відповідальність
- яка на момент вчинення адміністративного правопорушення досягла 16-ти річного віку

Суб'єктивна сторона

- пов'язаний з його вчиненням психічний, стан особи
- вина, мотив і мета вчинення правопорушення

СКЛАД АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ

Об'єкт

- те, на що воно посягає

Об'єктивна сторона

- діяння (дія чи бездіяльність),
- їх шкідливі наслідки,
- причинний зв'язок між діяннями й наслідками,
- місце, час, обстановка, спосіб, знаряддя та засоби вчинення проступку

ПРИКЛАДИ ОКРЕМИХ ВИДІВ ПРОСТУПКІВ

- В галузі охорони праці і здоров'я населення

- Порушення вимог законодавства про працю та про охорону праці
- Порушення санітарно-гігієнічних і санітарно-протиепідемічних правил і норм

- В галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, в галузі фінансів і підприємницькій діяльності

- Порушення законодавства про захист прав споживачів
- Порушення правил торгівлі, порядку проведення розрахунків, обман покупця чи замовника
- Недобросовісна конкуренція

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

- Один із видів юридичної відповідальності;
- **накладення на правопорушників загальнообов'язкових правил, які діють у державному управлінні, адміністративних стягнень, що тягнуть за собою для цих осіб обтяжливі наслідки матеріального чи морального характеру;**
- складова частина адміністративного примусу й наділена всіма його ознаками;
- її підставою є адміністративне правопорушення (проступок)

ВІДМЕЖУВАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВІД ІНШИХ

Дисциплінарна

Накладається за порушення службової, у тому числі трудової, дисципліни на підприємстві

Цивільно- правовою

настає за порушення обов'язків, які випливають із цивільно-правових угод, тобто угод, що виникають між

рівноправними
сторонами

Адміністративна

суб'єкт адміністративного проступку не перебуває в службовій залежності від органу чи посадової особи, які притягають його до адміністративної

менший ступінь суспільної небезпеки, відсутність великої шкоди для суспільства

передбачає **нерівність** сторін відносин.

Белоногіна Г.В.

Кримінальна

Нормативні підстави закріплені в нормах Кримінального кодексу України;

більший ступінь суспільної шкоди та небезпеки

АДМІНІСТРАТИВНЕ СТЯГНЕННЯ

- це форма реагування держави (її органів) на порушення тієї чи іншої адміністративно-правової норми, захід адміністративної відповідальності у вигляді застосування до правопорушника адміністративного примусу.
- Його використовують з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне порушення, в дусі додержання законів, поваги до правил громадського співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами.

ВИДИ АДМІНІСТРАТИВНИХ СТЯГНЕНЬ

1. попередження;
2. штраф;
3. оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення;
4. конфіскація предмета, який став знаряддям правопорушення; конфіскація грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення;
5. позбавлення спеціального права, наданого громадянинуві (права керування транспортними засобами, права полювання);
6. громадські роботи;
7. виправні роботи;
8. адміністративний арешт.

АДМІНІСТРАТИВНІ СТЯГНЕННЯ

Попередження

- Є заходом виховного характеру.
- Виноситься у письмовій формі.

Штраф

- це адміністративне стягнення грошового характеру, що накладають на громадян за адміністративні порушення

АДМІНІСТРАТИВНІ СТЯГНЕННЯ

Оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об'єктом адміністративного порушення

- полягає в примусовому вилученні та наступній реалізації цього предмета з передачею вирученої суми колишньому власникові з відрахуванням витрат по реалізації

Конфіскація предметів, що є знаряддям або безпосереднім об'єктом адміністративного правопорушення

- полягає в примусовій безоплатній передачі цього предмета або грошей у власність держави

ПОЗБАВЛЕННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ПРАВ

- застосовують до громадян, які мають суворо додержуватися правил і норм, що охоплюються сферою дії наданих їм спеціальних прав (право на управління транспортними засобами та право полювання).
- Такі права надають відповідні державні органи.
- Їх підтверджують документом, який і є юридичною підставою для їх здійснення.
- Суть цього стягнення полягає в тому, що правопорушник за постановою уповноваженого на те органу може бути позбавлений такого права на строк до трьох років у разі грубого або систематичного порушення порядку користування цим правом (ст. 30 КпАП).
- Позбавлення спеціальних прав можуть застосовувати лише в судовому порядку.

ВИПРАВНІ РОБОТИ

- на строк до двох місяців відбуваються за місцем постійної роботи особи, яка вчинила адміністративне правопорушення
- з відрахуванням до 20% заробітку в дохід держави
- призначаються районним, районним у місті, міським чи міськрайонним судом (суддею)

ГРОМАДСЬКІ РОБОТИ

- виконання особою, яка вчинила адміністративне правопорушення, у вільний від роботи чи навчання час **безоплатних суспільно корисних робіт**, вид яких визначають органи місцевого самоврядування.
- призначаються районним, міським чи міськрайонним судом (суддею) на строк від 20 до 60 годин і відбуваються не більш як чотири години на день.
- не призначаються особам, визнаним інвалідами 1 або 2 групи, жінкам старше 55 років та чоловікам старше 60 років, вагітним жінкам.

АДМІНІСТРАТИВНИЙ АРЕШТ

- устанавлюють і застосовують у виключних випадках і за окремі види адміністративних правопорушень строком до п'ятнадцяти діб.
  - Призначають лише постановою районного (міського) суду (судді) в тому разі, якщо за обставинами справи, з урахуванням особи порушника, суддя прийде до висновку, що інших видів стягнення буде недостатньо.
- за незаконне придбання або зберігання наркотичних речовин у невеликій кількості,
  - за дрібне хуліганство,
  - за злісну непокору законному розпорядженню чи вимозі працівника міліції, народного дружинника, військовослужбовця чи за їх образи
  - тощо

ВИДВОРЕННЯ ЗА МЕЖІ УКРАЇНИ

- використовують тільки стосовно іноземців у зв'язку з їх діями, що суперечать інтересам державної безпеки або забезпеченню громадського порядку,
- якщо це необхідно для охорони здоров'я й моралі населення, захисту прав і законних інтересів громадян України,
- в разі грубого порушення законодавства про правовий стан іноземців в Україні, митного, валютного та іншого чинного законодавства.

ЗАХОДИ ВПЛИВУ, ЩО ЗАСТОСОВУЮТЬ ДО НЕПОВНОЛІТНІХ У ВІЦІ ВІД 16 ДО 18 РОКІВ

1. зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення в потерпілого;
2. застереження;
3. догана або сувора догана;
4. передача неповнолітніх під нагляд батькам або особам, які їх заміняють, чи під нагляд педагогічному або трудовому колективу за їх згодою, а також окремим громадянам за їх проханням.